

PRENUMERATA WYNOŚI:
 w Kaliszu miesięcznie . . . 2 zł. 50 gr.
 z odnośnieniem do domu . . . 3 zł. —
 Na prowincji z przesyłką
 pocztową 3 zł. 50 gr.
 Zagranicą 6 zł. —
 Cena pojedynczego egzemplarza 10 gr.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:
 Za 1 wiersz milim. lub jego miejsce na
 stronie 1, 2 i 3 gr. 10.
 Nekrologi gr. 10, zwyczajne gr. 5.
 ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI,
 Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 91.
 Otwarta od 9 do 7 wieczorem.

Nr. 36 (7965)

Sobota, dnia 14 lutego 1925 r.

Rok XXXIII

Sala Stow. Rzemieślników Chrześc., ul. Piekarska 7. w Kaliszu,

Tylko 2 występy zespołu artystów Zw. Art. Sc. P.

W poniedziałek 16 lutego 1925 r.

**Poniedziałek
popołudniowe**
o godz. 4-ej.
Ceny od 50 gr.

MAZEPA

**Poniedziałek
wieczorowe**
o godz. 8¹,
ceny od 1 zł.

Tragedja w 7-miu aktach **J. SŁOWACKIEGO**,

Z udziałem **SZELLINŻANKI i SUCHOICKIEGO** art. teatru Polskiego w Warszawie.

Barwne kostjmy wieku XVII z Warszawsk. pracowni teatr.

Szczegóły w afiszach i programach.

Bilety wcześniej nabywać można w cukierni „EUROPA”.

Zaś w poniedziałek od godz. 3-ej po poł. do 8¹ wiecz. w kasie teatru przy wejściu.

Z chwilą rozpoczęcia widowiska wejście na widownię zamknięte aż do ukończenia pierwszego aktu.

Dyrekcja: J. Budzyński.

881

Caffé Restaurant „D'EUROPE“

! BAL MASKOWY !

Staraniem Zarządu Restauracji „EUROPA” w dniu 14 lutego (sobota) odbędzie się

IV Wielki Bal Maskowy

Doborowy kwintet pod batutą p. LIDAUERA.

Smaczna kuchnia.

Bufet obfity.

CENY PRZYSTĘPNE.

SERPENTINY!

CONFETTI!

373

LEKARZ D-ta Henryk SOLNIK

Towerowa 3, II piętro.

(Po pracy w klinikach Uniwersyteckich za granicą u prof. Römera i prof. Piaffa),
powrócił.

Przyjm. od 11 — 1 i od 4 — 7 wiecz.

Laboratorium techniczne - dentystyczne, uzupełnione i powiększone według najnowszych wymagań techniki, wykonuje wszelkie protezy ze złota i platyny, sztuczne uzębienia, złote lane mosty i t.p., według wymagań najnowszej wiedzy.
Od dn. 12 b. m. uruchomiony dział ortodontyczny — regulacja szczęk i zębów.

364

O karnawale staropolskim.

(Według Glogera i Klonowicza).

Trąfnie powiedział Mickiewicz o naszym narodzie, że brakło mu zmysłu i upodobań dla scen okropnych i gwałtownych, że jako z krwi i kości słowiański lubił nadewszystko sielanki, więc w najobszerniejszym znaczeniu tego słowa zabawy i pląsy. Szlachecki Polaków temperament, animuszu pełen, rad sobie folgować, gdy nadarzyła się po temu sposobność, rok zaś Boży nastręczał jej niemało. Najpocześniejsze i najtreściwsze z zabaw zwykły się platać zawsze około jakiejś ferji kościelnej, dając wyraz zadowoleniu powszechnemu z święta.

Kilkutygodniowa pora przed wielkim postem — to już był okres, który przedewszystkiem wyzyskiwano gwoli rozweselenia posępnego czoła i odegnania czarnych myśli, nachodzących szlachtę w jej codziennych sprawach. Zwano ten czas w Polsce zapustem, lub też mięsopustnem, chociaż ta ostatnia nazwa w średnich wiekach wyrażała raczej wstrzeźliwość od mięsa. Określenie zaś „karnawał” najsluszniej daje się odnieść do „ostatków”, a więc owo „carne vale” (mięso żegnaj) tęskna i przykra odprawa dana mięsowu w przeddzień Popielca.

Po wielu domach szlacheckich w Polsce w ostatni wtorek zabawiano się w taki sposób, że

najwymowniejszy z gości lub domowych prawił „kazanie” złożone ze wspomnień, śmiesznych dykteryjek i popisów staropolskiego dowcipu. Później następowała suta wieczerza mięsna, która po północy zamieniała się w postny „podkupek” z śledzi, jaj i mleka.

Na Litwie był inny obyczaj. Gdy północ na deszła wnoszono na stół półmisek z przykrywą, którą podnoszono z uderzeniem godziny 12-ej. Z pod pokrywy wylatywał wróbel, a na półmisku pozostawały — dwa śledzie.

Lud wiejski między Odrą, Karpatami a Dnieprem obchodził dni zapustne, przebierając się za tury, niedźwiedzie, konie, kozy lub cyganów. Śpiewano przytem i tańczono wesoło. Na podgórze Karpackiem była zrobiona z drzewa figura tak że ruszały się szczęki z paszczy zwieszał się ogromny jezyk z czerwonego sukna u szyi zwieszał się mały dzwonek. Przy muzyce tur kłapał szczęką i wyprawiał różne figle. Cały ten zwyczaj sięga tych czasów, gdy tur żył dziko w lasach naszego kraju, a młodzież z żywym, schwytanym turzakiem prowadzonym na powrozie, obchodziła chaty i dwory, otrzymując za to sowity poczęstunek zapustny.

Thusty czwartek najuroczyściej był obchodzony w Krakowie przez przekupki, które po przebierane śmiesznie uprawiały wesołe tańce. W tym dniu pozwalały sobie zaczepiać nawet dygnitarzy i senatorów, z których każdy wykupić się musiał datkiem, bo inaczej przekupki porwały go w swój taniec przy ogólnej wesołości zebranej na Rynku gawiedzi. Nawet w pierwszy czwartek późny przekupki krakowskie powtarzały niektóre sceny zapustne. Nieżonatym młodzieńcom nakładały n.p. wieniec grochowy na głowę i nakazywały ciągnąć po Rynku kłoc drewniany.

W № 31 Gazety Kaliskiej z dnia 8 lutego b. r. ukazała się ośzczerza wiadomość, podana przez R. Bądźdrów jakoby ja, zaręczywszy się z nią, wziął posag i takowego po zerwaniu zaręczyn nie zwrócił.

Wobec powyższego uważam za słusne podać do wiadomości publicznej następujące sprostowanie. Ostrzeżenie R. Bądźdrów jest zupełnie zmyślane, gdyż natychmiast po zerwaniu zaręczyn jeszcze w lutym 1924 r. posag, za pośrednictwem pana E. Hajszreka zwróciłem, otrzymując jednocześnie od tej samej R. Bądźdrów piśmienne oświadczenie, poświadczające przez Rabinat Kaliski, zwalnające mnie ze związków zaręczynowych.

Wobec tego zaś, że R. Bądźdrów użyła nieważnego już obecnie świadectwa Rabinatu, jako podstawy do powtórnego żądania zwrotu posagu, to sprawę tą, jako użycie fałszyfikatu dla celów zysku, skieruję na drogę sądową.

W. Sytner,
Kalisz, Nowa 22.

378

WĘGIEL**Portland-Cement****WAPNO****Superfosfat****KOKS**

Górnośląski

RUDNIKI

zjednoczonych zakładów

WAPNORUD

Emma i Wolfgang

Na dogodnych warunkach poleca **Kaliska Spółka Opałowa** Kazimierzowska 1, tel. 92.

Na Mazowszu, Kujawach, Podlasiu w ostatnich wtorek obwożono „kurka” wystruganego z drzewa. Do „kurki” parobcy przyciągali napotkane po drodze dziewczęta i gospodynie, za co otrzypywali różne smakołyki, z których przed północą wyprawiali sobie wesoła ucztę.

U Kurpiów w puszczech Mazowsza w ostatnie dni zapustne objeżdżał na koniu jeździec, wyobrażający „zapust”. We wtorek przed północą przybywał do chat, obsypywał wszystkich popiołem, z karczemny wypędzał pijaków, wywracał kieliszki z wódką i gasił wszędzie światło.

Na dnię zapustne są też przysłowia, które według Zygmunta Głógera brzmią jak następuje:

Gdy w miesopusty mrozy lub śniegi panują,

Wina i chleba mało obiecują.

Kiedy pada w ostatni wtorek,

To ze łnem uciekaj na dołek

Wzróżba suszy i

We wstępnej środę zapuść brode,

A żurek wstaw na murek.

Zapusty w Polsce były również porą słynnych kuligów, urządzanych przez szlacheckie dwory. Zbrojno, z zapalonemi pochodniami wyruszano z muzyką do sąsiedniego dworu, gdzie gospodarz musiał wyciągać wszystko co najlepsze z piwnicy i spiżarni, aby godnie przyjąć gości. Po uczcie następowały wesołe tany i dopiero potem szlachta rozjeżdżała się do domów.

W czasie zapustnym żacy szkolni urządzali różne igraszki teatralne, które roztaczały szerokie kręgi po Wielkopolsce i Mazowszu, niosąc w sobie wiele mówiące zawiązki późniejszej sztuki teatralnej.

W obrzędach kościelnych zapusty kończą się czterdziestogodinnym nabożeństwem dla przebłagania gniewu Bożego za tych, którzy rozswawiliwszy się nad miarę przestępowali przykazania.

TELEGRAMY. Z Sejmu.

WARSZAWA, 13. (Pat). Posiedzenie Sejmu. Po uzupełnieniu porządku dziennego wnioskiem pos. Kowalczyka (PSL) o pomocy kredytowej na zasiewy i zdjęciu z porządku dziennego zmiany art. 71 regulaminu sejmowego z powodu sprzeciwu kilku klubów, odrzucono w 1 czytaniu ustawę o opłatach weterynaryjnych od zwierząt domowych. Pos. Głabiński (Z.L.N.) referował no wele do statutu organicznego województwa Śląskiego. Nowela ta mówi o sposobie uchwalania i ogłaszania ustaw sejmu śląskiego, gdyż w slautucie województwa śląskiego dotychczas pod tym względem była luka. Obecnie panuje taki stan rzeczy, że ustawy przyjęte przez sejm śląski nabierają mocy obowiązującej przez sankcję Prezydenta Rzplitej, kontrasygnację prezydenta Rady Min. i właściwego ministra i ogłoszenie w Dzienniku Ustaw śląskich. Nowela uzupełnia również konstytucję śląską co do sposobu ogłaszania zgody Sejmu śląskiego na zmianę ustawy konstytucyjnej i innych ustaw. Przeprowadzone zmiany zostały przychylnie rozważone przez Sejm Rzplitej czy ustawy już uchwalone przez sejm śląski według poprzedniego trybu postępowania są ważne, czy też nie. Rząd nie podnosi wątpliwości i proponuje uznanie ich ważności, a komisja godząc się z tem wnosi o przyjęcie ustawy.

Pos. Rymar oświadcza, że wątpliwości budzi jedna z ustaw sejmu śląskiego, a mianowicie ustawa w sprawie likwidacji administracji szkolnej na Śląsku Cieszyńskim. Pozbawia ona nas wpływu na oświatę na Śląsku, wobec czego wnosi o odesłanie tej ustawy do komisji konstytucyjnej dla zbadania które z ustaw mogą być bez zastrzeżeń zatwierdzone. W myśl wniosku pos. Rymara ustawę odesłano do komisji.

Następnie przysięgano do ustawy o rozciągnięciu na G. Śląsk ustawy o zaopatrzeniu inwalidów i ich rodzin, oraz rodzin zaginionych. Sprawozdawczyni pos. Steślicka (Ch. D.) referowała całą ustawę oraz 2 rezolucje, z których 1 wzywa rząd, aby w przepisach wykonawczych do ustawy zaznaczył, że obejmuje ona inwalidów uczest-

ników walk o przyłączenie Śląska do Polski. Druga zaś — aby w rozporządzeniu wykonawczym utrzymano w mocy prawo udziału przedstawicieli w komisjach odwoławczych i zapewniłono osobom zainteresowanych wszystkie korzyści wypływające z obowiązków na terytorjum województwa śląskiego rozporządzeń, dotyczących opieki społecznej. Ustawę tę przyjęto w 2 i 3 czytaniu wraz z rezolucjami.

Pos. Roguszczyk (N.P.R.) przedłożył następnie sprawozdanie z komisji inwalidzkiej o wniosku pos. Pawlaka (NPR) w sprawie uregulowania bytu inwalidów - powstańców oraz inwalidów przedwojennych. Komisja uchwaliła rezolucję, wzywającą rząd do przedłożenia ustawy o jednolitym na cały obszar Rzeczypospolitej zaopatrzeniu inwalidów wojskowych przedwojennych, a równocześnie do udzielenia im doraźnej pomocy w ramach obecnego budżetu.

Po przemówieniu pos. Ossowskiego (Ch. N.), który wnosi o odesłanie sprawy do komisji budżetowej celem dostosowania jej do uposażenia ustawy ogólnej w ramach budżetu, sprawę odesłano do komisji budżetowej i przystąpiono do sprawy zmiany p. Prezydenta Rzplitej o ograniczeniu świąt. W imieniu komisji ochrony pracy projekt ustawy, przywracającej drugie dni świąt Bożego Narodzenia, Wielkiejnocy i Zielonych-Swiąt, referował pos. Rudnicki (ZLN). Mówca ten zaznaczył, że do chwili wydania wspomnianego rozporządzenia, obowiązywało w Polsce 17 świąt katolickich i 1 narodowe. Do tego dochodzą w różnych dzielnicach jeszcze inne święta tak że ogólna ilość świąt w niektórych okolicach sięgała 30. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej zachowuje 10 dni świątecznych podczas gdy w państwach protestanckich jest tylko 7 świąt, a w państwach zachodnich katolickich od 88 — 10. Mniejszość komisji pragnie jeszcze święta w dn. 2 lutego.

Pos. Harasz (Ch. D.) uzasadnia wniosek mniejszości w sprawie przywrócenia święta Matki Boskiej Gromnicznej, zaznaczając m. in. że w czasie kiedy chodzić nam powinno głównie o podstawy moralne w budowie państwa, nie powinno się podrywać uczuć moralnych, głęboko zakorzenionych.

Pos. Sokolnicka zauważa, że na sprawę tę należy patrzeć nie tylko z punktu widzenia życia gospodarczego, a pos. Nowak (Wyzw.) oświadcza, że nie wierzy w to, aby przez zniesienie paru świąt produkcja nasza mogła się podnieść. Na to potrzeba lepszej organizacji pracy ze strony przemysłu, lepszych fachowców i trzeba zacząć reformę produkcji od jakości pracy, a nie od jej ilości. Kończąc mówca zgadza się na wniosek komisji, oraz na wniosek mniejszości.

Pos. Wierzbicki (ZLN) oświadczył, że klub jego stoi na stanowisku powiększenia liczby świąt i wnosi rezolucję, wzywającą rząd, aby przedłożył sejmowi w ciągu miesiąca projekt noweli do ustawy o czasie pracy w handlu i przemyśle tak ażeby biorąc pod uwagę długość dnia roboczego, urlopy i święta, ogólnie pracy rzeczywistej w ciągu roku nie było mniej, niż we Francji Belgii i we Włoszech.

Pos. Gdyk (Ch. D.) staje w obronie skasowanych świąt i oświadcza, że za pozostawieniem święta Matki Boskiej Gromnicznej.

Pos. Stańczyk (PPS) jest również za utrzymaniem święta zgodnie z wnioskiem komisji oraz z wnioskiem mniejszości i dowodzi, że prawnie inspirowała to rozporządzenie Prezydenta, a gdy się je wprowadziło, podhurza się lud po wsiach zwalając winę na żydów i socjalistów. Pos. Wierzbicki przy tej okazji chce utracić zdobycze robotnicze i oświadcza że podjęcie tej akcji mogło by przynieść walkę do fabryk i kopalni.

Pos. Schipper (Kolo żyd.) stawia rezolucję wzywającą rząd do wniesienia w ciągu miesiąca projektu ustawy o zabezpieczeniu odpoczynku w dni świąteczne, zatwierdzającej całokształt problemu a w szczególności regulującą sprawę o pozostawieniu dni świątecznych obchodzonych przez wyznawców rzymsko-katolickie, przy odpowiedniej liczbie dni świątecznych, obchodzonych przez mniejszości wyznaniowe dla wyznawców tychże wyznań.

Pos. Ks. Bratowski (Ch. N.) oświadcza, że klub mój głosować będzie za przywróceniem

świąt, objętych wnioskiem komisji, a prócz tego święta Matki Boskiej Gromnicznej.

Pos. Herz (NPR) zauważa, że w sprawie świąt uprawia się niesłychaną agitację połączone z demagogią i przypontiną, że święta nie są sprawą demagogiczną naszej wiary, ale trzeba także uwzględnić tradycję. Ustaliło się zdanie, które wszędzie słyszymy że rząd w tej sprawie nie porozumiał się z władzami kościelnymi. Jest to zupełnie nieprawdziwe, bo już za pierwszym razem rząd powołał się na opinie konsystorza. Sprzeciwił się rezolucji pos. Wierzbickiego, która nie dotyczy świąt, godząc w zdobycze socjalne robotników i zapowiada, że klub będzie głosował za przywróceniem świąt, objętych wnioskiem komisji, oraz za wnioskiem mniejszości.

Pos. Krajczyński (Zjedn. Niem.) dowodzi, że sejm śląski w Katowicach także zajmował się rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej i poszedł jednak dalej niż sejm Rzeczypospolitej iśc zamierza dzisiaj, bo uchwalił także święto Matki Boskiej Gromnicznej i Zwiastowanie N.M.P.

Pos. Chrucki (Klub ukr.) dowodzi, że ustawa obecna chce zmusić prawosławnych do obchodzenia świąt według nowego stylu i ma na celu katolizację i polonizację działwy ukraińskiej.

Wpłynął wniosek o przerwaniu dyskusji przez ciwko któremu przemawiał pos. Skrzypta (komun. wniosek przyjęto. Po końcowym przemówieniu sprawozdawcy pos. Rudnickiego, przystąpiono do głosowania. Całą ustawę przyjęto w myśl wniosku komisji wraz z wnioskiem mniejszości co do przywrócenia święta w dn. 2 lutego. 3-cie czytanie odbędzie się na jednym z najbliższych posiedzeń. Wtedy poddana będzie pod głosowanie także rezolucja. Z powodu spóźnionej pory, dalsze punkty porządku dziennego odroczone. Następne posiedzenie odbędzie się we czwartek.

Uchwały Rady Ministrów.

WARSZAWA, 13. Rada ministrów na posiedzeniu w dniu 11 lutego powzięła m. in. następujące uchwały:

1) projekt ustawy o zmianie niektórych postanowień ustawy notarialnej, obowiązującej w okręgu sądu apelacyjnego warszawskiego, lubelskiego i wileńskiego.

2) projekt ustawy o zmianie niektórych postanowień a) ustawy z dnia 14 maja 1923 roku w przedmiocie państwowego podatku przemysłowego; b) ustawy z dnia 6 lipca 1924 r., c) oraz o uchyleniu mocy ustawy obowiązującej z dnia 16 lipca 1920 roku o opłatach stemplowych od przedmiotów zbytku;

3) projekt ustawy o karach dla zwalczania zawodowego nierządu,

4) projekt ustawy o zmianie niektórych przepisów z sierpnia 1922 roku o najwyższym trybunale administracyjnym;

5) projekt ustawy o regulowaniu wysokości przemianu żyta i pszenicy, importu i sprzedaży pieczywa oraz o ustaleniu cen mąki i pieczywa.

6) rozporządzenie o statucie organizacyjnym urzędu emigracyjnego przy ministerstwie pracy i opieki społecznej;

7) rozporządzenie o zmianie rozporządzenia rady ministrów z dnia 20 sierpnia 1924 roku w sprawie zakresu działania i organizacji urzędu emigracyjnego przy ministerstwie pracy i opieki społecznej;

8) rozporządzenie rady ministrów w sprawie statutu organizacyjnego ministerstwa pracy i opieki społecznej.

Pakt francusko-angielski.

LONDYN, 13. (Pat). Chamberlain omawia obecnie z władzami morskimi i wojskowymi sprawę paktu woj skowego francusko-angielskiego, przyczem podtrzymuje zasadę, że porty francuskie w kanale La Manche winny być w razie potrzeby wspólnie broniące.

Obrzymi rabunek.

PARYZ, 13. (Pat). Journal donosi z Madrytu: Wszyscy goście hotelowi oraz personel Grand-Hotelu w Madrycie po uprzednim ich uspieniu za pomocą narkotyków zostali doszczętnie ograbieni z pieniędzy i oszczędności.

Gdańsk po odpowiedzi Ligi Narodów.

GDANSK, 13. (Pat). Odpowiedź prezydenta Rady Ligi Narodów na raport wys. komisarza Ligi w Gdańsku w sprawie konfliktu pocztowego, wczorajsza prasa tutajsza zamieściła bez żadnych komentarzy. Dopiero dzisiaj Danz. N. Nachr. oświadcza, że odpowiedź ta wywołać musi zrozumiałe rozczarowanie w Gdańsku. Należałoby bowiem oczekiwać, że pierwszym logicznym krokiem Rady Ligi Narodów powinno być zaaprobowanie zamierzonych przez wys. komisarza zarządzeń w sprawie przyw-

rócenia status quo w konflikcie pocztowym i. j. usunięcia skrzynek pocztowych i polecenie przeprowadzenia tych zarządzeń. Niestety — pisze dziennik — tak się nie stało. Zrozumiałe jest jednak, że przewodniczącemu Rady Ligi Narodów chodziło jedynie o wyrażenie swego osobistego zdania bez przesądzenia z góry opinii plenum Rady. Pomimo to Gdańsk nie może wyżyć się wrażenia, że odpowiedź jest nieśmiałym obejściem sytuacji, które zarówno pod względem formalnym, jak i prawnym jest zupełnie jasne. Stwierdzić to musimy z goryczą.

Walka z drożyzną chleba.

WARSZAWA, 13. Rada Ministrów uchwaliła projekt rozporządzenia o uregulowaniu wysokości przemiału żyta i pszenicy, importu i sprzedaży mąki, wypieku i sprzedaży pieczywa oraz o ustaleniu cen mąki i pieczywa.

Rada ministrów władna jest wydawać rozporządzenia regulujące: a) wysokość przemiału żyta i pszenicy; b) import i sprzedaż mąki; żytniej oraz pszenicy; c) wypiek i sprzedaż pieczywa.

W stosunku do powiatów i miast, w których wysokość ceny mąki lub pieczywa nie odpowiada gospodarczym warunkom — minister spraw wewnętrznych ustala ceny te w zależności od cen rynkowych po wysłuchaniu specjalnie powołanych komisji. Komisje te składają się z 10 członków, a mianowicie, z jednego przedstawiciela rolników, jednego handlarza zboża, jednego piekarza i jednego młynarza, jednego przedstawiciela współdzielni spożywczych, trzech przedstawicieli robotników (pracownicze związki zawodowe), dwóch przedstawicieli związków komunalnych.

Winny przekroczenia tego rozporządzenia podlega karze grzywny do 500 złotych oraz karze administracyjnej.

Właściciele do orzeczenia w tych sprawach są władze administracyjne 1-ej instancji. Od orzeczenia karnego władz administracyjnych skazany może w ciągu dni 7-u wnieść na ręce tej władzy odwołanie do właściwego sądu okręgowego. Grzywny oraz towary skonfiskowane przechodzą na rzecz skarbu państwa.

Aresztowanie szpiega w szpitalu Ujazdowskim.

WARSZAWA, 13. Nocy wczorajszej policja polityczna przeprowadziła rewizję w mieszkaniu jednego z funkcjonariuszów Wojskowego Szpitala Nr. 1 (Ujazdowskiego).

Rewizja dokonana została na skutek telegramu policji politycznej m. Wilna, która doniosła, że w Szpitalu Ujazdowskim, u jednego ze swych znajomych zatrzymano szpiega. Właściciel mieszkania 33-letni inżynier drogowy Iwan Muchin, obserwowany przez policję oddawał z rąk swych częstych i tajemniczych wyjazdów do miejscowości nadgranicznych.

Przeprowadzający rewizję zastali Iwana Muchina śpiącego. Bliższe oględziny ujawniły w prywatnym bagażu Muchina najdokładniejsze plany granic, mapy terenów nadgranicznych, dokładne rysunki mostów i t.d. Ponadto znaleziono w walizce rosyjski rewolwer wojskowy systemu „Nagan”, na którego noszenie zatrzymany inżynier nie posiadał pozwolenia.

Wilna należy do jednej z większych band szpiegowskich. Wobec wykrytego materiału i poszlak, że gość z działających na terenie Rzplitej, został Muchin przez policję aresztowany i oddany do dyspozycji sędziego śledczego.

Życie ponad stan.

Czytamy w „Kur. Łwow.”:

Po wojnie światowej Bułgaria pobita, terytorjalnie uszczuplona i zmuszona do zapłaty wysokiego odszkodowania, znalazła się w ciężkiej sytuacji finansowej. Kryzys gospodarczy wybuchł w groźnych rozmiarach. Nie złamał on jednakże energii zdrowego praktycznego narodu bułgarskiego, który nie popadł ani na chwilę w bezproduktywną apatię, lecz dostosował się szybko do nowych, ciężkich warunków życia i wszczął rozległą akcję sanacyjną. Obok podatków pieniężnych, nałożono na wszystkich, bez wyjątku, obywateli podatek pracy, ponadto zaś wprowadzono ścisłą reglamentację wydatków. Rozporządzenia rządowe określały dokładnie, ile sukien wolno maksymalnie kupić na rok, jakie gatunki pończoch są dozwolone które przedmioty wyłączone są zupełnie w handlu (n.p. jedwab) i t. d. Wszelki najmniejszy nawet luksus był kategorycznie wzbroniony. Każdy wydatek wykraczający poza ustanowione normy, był surowo karany. Drakońska ta, w najwyższym stopniu nieprzyjemna, akcja samoobrony przed groźącą ruiną gospodarczą, dała szybko pozytywne rezultaty. Już po kilku latach stan ekonomiczny Bułgarii poprawił się znacznie, bilans handlowy stał się aktywnym i dziś kraj ten cieszy się powrotem normalnych stosunków.

Polska przechodzi obecnie ciężkie przesilenie gospodarcze. Sytuacja jest wprawdzie odmienna niż pobitej Bułgarii. Inne jest też bogactwo naturalne naszego państwa, przykład jednakże małego narodu pobratymczego służyć nam winien pod wieloma względami, jako nauka, co zdziałać mogą zdecydowana energia i przedewszystkiem oszczędność, posunięta do ostatnich granic. Nikt oczywiście nie będzie w Polsce nawoływał do oznaczania maksimum zakupów, ale równocześnie nie wolno nam zamykać oczu na orgje,

wzmagające się w najcięższych właśnie chwilach importu przedmiotów absolutnie zbędnego zbytku z zagranicy. Bez drogiej win, owoców południowych, egzotycznych futer różnych marabou, perfum i ekstrawagancji paryskich, zupełnie dobrze, przez kilka lat obejść się możemy. Nikt nie broni bawić się do woli, nikt też nie ma za złe że panie nasze sprawiają sobie nowe suknie na zabawy karnawałowe, czyż jednakże konieczne jest bezwzględnie, by na każdy bal była nowa suknia, przeladowana (tak kaže moda) drogim brokatem, kosztownym futrem lub strusimi piórami? Te ograniczenia daleko idące są możliwe i wprost konieczne.

Skarżymy się na każdym kroku na złe czasy (a są one doprawdy ciężkie) a równocześnie żyjemy ponad stan. Nie potrafimy dotąd dostosować się do trudnych obecnie warunków życiowych, stopy życia, nadmiernie wybujałej w dobie inflacyjnej, nie chcemy zredukować do miary, którą dyktuje nam twarde groźny stan gospodarczy kraju. Kawiarnie są pełne, podobnie wszelkiego rodzaju dancingi i kabarety, balów bez liku, przyjęcia i obiady (wystawne odbywają się jak za najlepszych czasów. Cudzoziemcy, odwiedzający coraz liczniej Polskę, patrzą na to z prawdziwym zdumieniem i widząc naszą rozrzutność, pytają słusznie, czy skarżąc się na biedę, oszukujemy ich, czy też tylko zwodzimy, w nadziei uzyskania jakiejś dogodnej pożyczki. Zbadawszy stan rzeczywiisty, dochodzą oni do zwyczajnej do najbardziej kompromitującego wniosku: Polacy są lekkomyślnym narodem: „Les Polonais sont une nation pas serieuse”. Oto powszechna opinia najczęściej nam przyjaznego narodu francuskiego.

Czas doprawdy najwyższy nawrócić z tej niebezpiecznej drogi życia ponad stan, która prowadzi do pewnej ruiny, czas ograniczyć zbrodniczy w dzisiejszych warunkach luksus, czas rozpocząć nareszcie propagandę oszczędności. Cenimy każdy grosz (u nas grosza nawet się nie wydaje), ograniczmy wydatki do niezbędnego minimum, odkładajmy najdrobniejszą choćby sumę (ale stałe), a zniemiemy daleko łatwiej okres przysilenia gospodarczego i w krótkim przeciągu czasu poprawimy katastrofalną dziś sytuację w sposób radykalny. Trzeba tylko chcieć, ale chcieć uparcie i wytrwale i zamieniać niezłomnie przyjęte raz postanowienie w czyn. A u nas w Kaliszu?

Projekt noweli do ustawy o rozbudowie miast.

Jeszcze w październiku r. z. odbyły się w Min. Skarbu konferencje poświęcone sprawie ożywienia ruchu budowlanego w Polsce.

Po szeregu narad międzyministerjalnych i rzuceniu kilku projektów sprawa jakoś przycichła i nie posuwała się ani kroku naprzód.

Dopiero w ostatnich tygodniach Ministerstwo Skarbu podjęło pracę zmierzającą do zaradzenia zastojowi w przemyśle budowlanym.

Wczoraj Rada Min. rozpoczęła debaty nad opracowaniem przez Min. Skarbu projektu noweli do ustawy o rozbudowie miast z października 1922 r.

Nowela ta przewiduje wypuszczenie przez instytucje finansowe i miasta specjalnych obligacji budowlanych, względnie komunalnych, które posiadać będą gwarancje państwowa. Poza tem nowela ustanawia odrębny podatek od lokali. Z podatku tego utworzony zostanie fundusz budowlany, który obrócony będzie niezwłocznie na rozpoczęcie budowy domów mieszkalnych, jednak pewną część tego funduszu będzie przeznaczona na wyrównanie stopy procentowej obligacji budowlanych.

Sfery rządowe utrzymują, że w ten sposób znowelizowana ustawa o rozbudowie miast (dotąd nie wykonana) nareszcie przyczyni się skutecznie do ożywienia ruchu budowlanego i do złagodzenia obecnego kryzysu mieszkaniowego.

O ulgi dla rolnictwa.

Do prezesa rady ministrów p. Grabskiego udała się delegacja komitetu związku organizacji rolnych, celem omówienia polityki gospodarczej rządu w stosunku do rolnictwa. Na czele delegacji stoi p. K. Fudakowski, prezes Centralnego Towarzystwa Rolniczego; do składu delegacji należą pp.: Mieczysław Chłapowski, prezes Centr. Tow. Gospodarczego, poseł Gościński, Szulczewski, prezydent Wielkopolskiej Izby Rolniczej, Esden Tempiski, prezes Pomorskiej Izby Rolniczej, Głazewski, reprezentant organizacji rolniczych w Małopolsce Wschodniej oraz pp.: dr. T. Drżądziński w imieniu cukrownictwa i Żeleński w imieniu gorzelnictwa.

Tematem konferencji była sprawa polityki gospodarczej rządu w stosunku do rolnictwa, przyczem delegacja wysunęła następujące sprawy:

- 1) kredytu krótko i długoterminowego;
- 2) podatków i świadczeń społecznych;
- 3) polityki handlowej rządu wobec rolnictwa (eksport, import, taryfa);
- 4) podatków państwowych i samorządnych;
- 5) postulatów przemysłu rolnego (częściowe zmienie, nie podatku obrotowego i t. p.).

KRONIKA

— DODATEK ILUSTROWANY. do Gazety Kaliskiej zostanie dołączony do jutrzejszego numeru i zawiera między innymi cały szereg aktualnych ilustracji a mianowicie: Zjazd przedstawicieli sejmików w Warszawie, Hold Królestwa Hiszpanji w Madrycie; Przyjazd pości polskiego do Moskwy; Z życia murzynów w Afryce; Wojna domowa w Chinach. Najwyższy i najniższy człowiek w Europie; Oryginalna suknia wieczorowa i wiele innych.

— Z TEATRU.

Ruchliwie i znanie już zaszczytnie w Kaliszu Koło Dramatyczne im. Juliusza Słowackiego utożma tuje naszą publiczności niebawem sensację. Dowiadujemy się, że już w niedzielę dn. 15 i poniedziałek dn. 16 b.m. wystawiona zostanie w Światliw 29 p.S.K. znakomita współczesna farsa K. Krzywoszewskiego p.t. „Zmarł twienia pana Hamelbeina”. Farsa ta przez długi czas nie zchodziła z afiszu Teatru Letniego w Warszawie, gdzie wzbudziła niezwykle wprost zainteresowanie i huraganowe wybuchy śmiechu wśród wybrdnej publiczności warszawskiej. Osada, jak zwykle w Kaliskim Kole Dramatycznym pierwszorzędna. Pozostałe bilety są do nabycia w cukierni W-go p. Mayera.

— Z TOWARZYSTWA PRAWIDŁOWEGO MYŚLIWSTWA.

Zarząd Towarzystwa prawidłowego myliwstwa w Kaliszu uprasza niniejszem pp. członków Towarzystwa o przybycie na ogólne roczne zebranie, mające się odbyć w dniu 14 b.m. t. j. w sobotę, w lokalu własnym, plac Kilińskiego, o godz. 6 wiecz. W razie nie stawienia się dostatecznej liczby członków, drugie zebranie, prawomocne, odbędzie się tegoż dnia i tamże o godz. 7-ej wiecz.

— Z TOWARZYSTWA UNIWERSYTETU ROBOTNICZEGO.

W dniu 14 b.m. (sobota) w lokalu Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego (ul. Wrocławska L. 34) p. doktor Klinger wygłosi bardzo interesujący odczyt na temat:

„O chorobach zakaźnych część 1-sza”. Wejście po 20 groszy od osoby, a dla bezrobotnych bezpłatnie. Początek punktualnie o godz. 8 wieczorem.

— Z ŻYCIA Związku Strzeleckiego.

Dzięki wydatnej pomocy D. O. K. VII i usilnym staraniom tutejszego Oficera Instrukcyjnego por. Zielińskiego, praca nad przysposobieniem wojskowem idzie wielkimi krokami naprzód. Dnia 15 b.m. wyjeżdża z Kalisza szesnastu strzelców instruktorów na zimowy kurs P.W. w Poznaniu.

— DZIAŁALNOSC Nocnego Pogotowia Ratunkowego w Kaliszu za miesiąc styczni r.b.

Nocne Pogotowie Ratunkowe przy Towarzystwie Linas-Hacedek; mieszczące się przy ul. Złotej Nr. 17, udzieliło bezpłatnie doraźnej pomocy lekarskiej w miesiącu styczniu r.b. w 29 wypadkach, mianowicie w 20 ciężkich i w 9 lekich, a to bez różnicy wyznania.

— MUNDURY URZEDNIKOW.

W Radzie ministrów odbyła się międzyministerjalna konferencja, na której ostatecznie ustalono umundurowanie dla państwowych urzędników.

Mundury będą granatowe, lub ciemnozielone kroju wojskowego ze stojącym kołnierzem pojedynczym bez kieszeni na piersiach, odznakami służbowymi na kołnierzu.

Plaszcz. — koloru munduru, angielski szeroki, bez odznak. Wzporu czapki dotąd nie ustalono.

Mundurów będą dwa rodzaje: codzienne i galowe. W galowych, kołnierz ma być aksamitny, zaś odznaki stopnia służbowego uwidocznione będą na kołnierzu i na rękawach. System odznak będzie podobny do systemu dysfunkcji oficerskich wojskowych.

Każde ministerstwo będzie miało swoją barwę lub też emblemał, po którym można będzie odróżnić urzędników poszczególnych resortów.

Noszenie munduru nie będzie przymusowe. Jednak każdy minister będzie miał prawo wprowadzić, w porozumieniu z Prezydium Rady ministrów przymus posiadania mundurów dla pewnych kategorii urzędników, lub przymus występowania w mundurze w pewnych okolicznościach służbowych.

Dla wojewodów i starostów, jako reprezentantów rządu centralnego, ustalone mają być specjalne ozdoby munduru galowego.

— OSTRZEZENIE.

Państwowy zakład badania żywności w Łodzi podczas kontroli w sklepach i na targach napotyka coraz częściej produkty spożywcze i słodkie, a mianowicie: sery, chałwa, biszkopty, pierniki, wafle, czekolady, cukierki i t. p. owiane bezpośrednio w papierki ołowiane zamiast w prawdziwą cynfolję. Zdarzają się często produkty spożywcze zupełnie dobre, które jednak przez tak nieodpowiednie opakowanie stają się wprost szkodliwymi dla zdrowia. Olów bowiem posiada własności trujące i w zetknięciu z produktami powyżej wymienionymi udziela się tym ostatnim, czyniąc je szkodliwymi dla zdrowia. Cynfolję własności trujących nie posiada. Nadmieniamy się że cynfolję można odróżnić od papierka ołowianego po jej kolorze jasnym, srebrzystym o silnym połysku i po względnej lekkości, papierek ołowiany natomiast jest matowy, koloru ciemno szarego i znacznie cięższy. Dla wspólnego dobra wytwórców i konsumentów (przeważnie dzieci) Państwowy Zakład badania żywności w Łodzi ostrzega przed podobnym szkodliwym dla zdrowia opakowaniem i nadmieniamy, że sprawy, dotyczące się produktów spożywczych, opakowanych w papier ołowiany, odsyłane są do sądów i surowo karane, produkty zaś ulegają konfiskacji i zniszczeniu.

— NOWE APTEKI w WARSZAWIE.

Wydział Zdrowia Kom. Rządu m. st. Warszawy zamierza ogłosić niebawem konkurs na otwarcie 5 nowych aptek w Warszawie. Liczba mieszkańców stolicy wynosiła w r. 1924 — 965.000. Pozwalała to na stwarzenie wspomnianej ilości aptek, obecnie bowiem, łącznie z aptekami Kasy Chorych, istnieje w Warszawie 89 aptek oraz jedna dotąd niezrealizowana koncesja. W stosunku zaś do przytoczonej liczby ludności, Warszawa winna posiadać 95 aptek.

— O NOWE WYBORY w MIASTACH.

Minister Ratajski ma zaprosić kluby sejmowe na konferencję, by wysłuchać ich opinii co do ewentualnego rozpisania wyborów do Rządu Miejskiego na zasadach dotychczasowych, gdyż ustawa o samorządzie miejskim i ordynacja wyborcza nie będą rychło w Sejmie przeprowadzone, wobec zasadniczych różnic i rozbieżności zapatrywań w tych sprawach.

Lewica przez usta pos. Jaworskiego (PPS.) opowiedziała się na ostatnim posiedzeniu Zarządu Związku miast za natychmiastowymi wyborami na podstawie starej ordynacji.

Natomiast prawica (pos. Kozłowski ze Zw. Lud. Nar.) domaga się uchwalenia funkcji między obu ustawami (ustawa o samorządzie i ordynacja).

Jak slychać lewica nie odstąpi od swego stanowiska co do 5 przymiotnikowego prawa głosowania w gminie i nie godzi się na wprowadzenie pluralności, proponowaną przez Rząd, wrazie wyborów na podstawie starej or-

dynacji. Skłonna jest natomiast lewica do daleko idących kompromisów co do wszelkich innych punktów w projekcie nowych ustaw samorządnych.

Najbliższą konferencją ministra Ratajskiego z przedstawicielami Klubów przyczyni się niewątpliwie do rozwiązania tego problemu.

— „SWIAT KOBIECY” Rekord Nr. 3-cj przynosi w dziale żurnal. 90 modeli, dalej „Listy o modzie” z oryg. modelami paryskimi, dokoń. komedyjki „Dwa sposoby”, „Germaine Dulac”, „Najmłodszy pogromca sery” (Jackie Coogan), d.c. powieści „Chwila w Moulin Rouge”, „Mój przyjaciel warjat”, — w dziale prakt. sporządzenie szala i czapeczki ze skóry lub materji, zimowania drobiu o urządzeniu zimnego bufetu na przyjęciach, „Dobra Gospodyni” (przepisy), oraz cenne wskazówki w odpowiedziach Redakcji. W numerze tym Redakcja zawiadamia że odtąd każdy numer będzie zawierał obszerny dodatek żurnalowy.

Uchwały Piastowców.

Dnia 7 bm. odbyło się w sali Małopolskiego Tow. rolniczego posiedzenie Zarządu okręgowego P.S.L. na którym poseł Witos zreferował położenie polityczne w ostatnich czasach, O sytuacji finansowej wygłosił referat poseł Byrka. Przemawiało szereg delegatów, posłowie i senatorowie, a rezultatem obrad są następujące rezolucje, jednomyślnie uchwalone:

1) Zarząd okręgowy P.S.L. zebrały w dniu 17 b. m. w Krakowie przyjmuje do wiadomości sprawozdanie W. Witos o sytuacji politycznej, oraz o działalności Stronnictwa i Klubu w ostatnim okresie i wyraża przesłowi oraz Klubowi parlamentarnemu pełne zaufanie.

2) Zarząd okręgowy wzywa Klub parlamentarny do bezwzględnej walki z anarchją gospodarczą i polityczną, spowodowaną nieudolnością i bezprogramowością obecnego rządu, wskutek czego najżywniejsze interesy państwa zarówno w dziedzinie polityki zagranicznej jakoteż we wewnętrznej są poważnie zagrożone.

3) Zarząd stwierdza, że wskutek krzywdzącej polityki p. Grabskiego, rolnictwo, a w szczególności drobni rolnicy znaleźli się w katastrofalnym położeniu, nietylko co do możliwości za-

siewów wiosennych, ale nawet wyżywienia się.

4) Zarząd okręgowy stwierdza, że rząd lekceważy powagę sytuacji i mimo kilkakrotnych wniosków Klubu P.S.L. nie przedsięwziął żadnych środków celem ulżenia nędzy i zapobieżenia głodowi, a zapowiedziana przez rząd akcja zasiewowa podjęta niedostatecznymi funduszami skutkiem opieszałości rządu i zwlekania z dostarczeniem na ten cel kredytów w znacznej mierze będzie chybioną.

5) Zarząd okręgowy wyraża oburzenie, że minister skarbu rzekomo z obawy o naruszenie równowagi budżetu sprzeciwił się wstawieniu najskromniejszych sum do budżetu ministerstwa rolnictwa na meljorację i zasiewy a za kilka dni zgodził się na podwyższenie budżetu innych ministerstw do kilkadziesiąt milionów.

BIULETYN

SPOSTRZEŻENIE METEOROLOGICZNYCH STACJI „KALISZ” Państwowej Sieci Meteorologicznej

PRZY SEJMIKU

w dniu 13 lutego 1925 r. godz. 7-a rano

1) Ciśnienie powietrza	749.9 m.m.
2) Kierunek wiatru	S
3) Siła wiatru	1 m/s
4) Stan nieba	Zachm. umiarkow
5) Wilgot. bezwzględna	4.6 m.m.
6) Wilgot. względna	94 %
7) Temp. powietrza	+0.7
8) Ilość opadów	Niebyło
9) Najwyż. temp. z doby ubiegł. w całym d.	+13.6
10) Najniż. temp.	+0.5
11) Temp. grunt. na głębokości 50 cm. 1 g. pp.	+0.44

Stenografji

wyucza listownie szybko i najdokładniej (gwarancja) Instytut Stenograficzny, Warszawa, Mokotowska 39. Żądacie obszernych bezpłatnych prospektów. 292

Odciski, brodawki i skórę zgrubiałą na podszewkach bezpowrotnie bez bólu usuwa

„KLAWIOL”

Chemiczno - farmaceutyczn. laboratorium „Ap. Kowalski” w Warszawie, ul. Miodowa № 5.

„Podróż na Mars”

16) *Tłumaczenie z angielskiego*

Hall rozpoczął swój raport: — Widzieliście arkę, panowie! — rzekł — teraz możecie się dowiedzieć tylko szczegółów. (Przeławszy się wszystkim pozwolił, że...

Drzwi otwarty się i wszedł Mac Hariman. — Oto mój przyjaciel Mac Hariman, który będzie nam towarzyszył. Wtajemniczyłem go we wszystko.

Przedstawiono się sobie wzajemnie. — Jak panowie widzicie, jesteśmy już zaopatrzeni we wszystko aż do najmniejszej drobnostki. Niczego nie brakuje. Możecie sami dokładnie wszystko skontrolować.

— A teraz chcę panom podać kilka cyfr, które z pewnością was zainteresują. Jak już poprzednio wspominałem, pierwsze 6 milionów mil musimy przebyć przy pomocy miotacza, który nas wyrzuci w górę. Oczywiście praca propellera musi osiągnąć taką samą szybkość. Dla przebycia jednej mili musimy zużyć sekundę, tak iż w przeciągu 100 dni zdołamy przebyć 8,600.000 mil. Jest to szybkość zdumiewająca nawet dla nas, którzy żyjemy w pięćdziesiątym stuleciu po Chrystusie.

Mr. Hall zamilkł. Nawet jego samego przerażała wielkość problemu, który mieli rozwiązać. Jaka niespodziewana, nagle groza przejęła go, odbierając mowę.

Wkrótce jednak zapanował nad sobą. Nie chciał, żeby tamci zobaczyli, że słabnie. Musiał mieć odwagę, aby i innych nią tchnąć.

Z brał więc całą energję i uśmiechnął się tak, jak się uśmiecha zwycięzca tryumfator.

Tamci ściskali mu ręce, gratulowali, dziękowali za wszystko, co zdołał w przeciągu tych czterech miesięcy.

Doktor Fabrycius ujął również rękę inżyniera i trzymał ją dłuższą chwilę w mocnym uścisku.

Obaj ci mężczyźni spojrzeli sobie w oczy. W oczach astronoma wyczytał Robur Hall, niemie, ale gorące podziękowanie.

— Niema mi za co dziękować doktorze rzekł z uśmiechem Robur Hall. — Robiłem to przecież także dla siebie.

Do 12-ej godziny naradzano się jeszcze nad tem, co obecnie począć należy. Za tydzień mieli się znowu wszyscy zebrać, aby się udać do nowego świata.

7-go sierpnia o godz. 8 rano miał się rozpocząć lot.

W godzinę później Mr. Hall położył się na spoczynek. Po nadzwyczajnych wysiłkach usnął natychmiast i obudził się dopiero po upływie 24 godzin. Nerwy jego wymagały spoczynku. Za dużo pracował, za dużo dawał z siebie w ciągu ostatnich tygodni. A przecież był także tylko czło-wiekiem, a nie maszyną.

Przez 7 dni twórca arki wypoczywał. Kontrolował tylko, czy wszystko jest w porządku, poza tem jednak nie robił nic. Wszystko już było gotowe do ostatniej śrubki — wszystko gotowe do lotu.

Głębny, różano-złocisty poranek wstawał na wschodzie.

Była to godzina 7-ma rano, gdy na piekłem, pustem polu koło San Francisco uwijali się już mężczyźni obciążeni kuframi i skrzyniami. — Wszyscy oni spieszyli w kierunku południowym i znikali wszyscy pod ziemią.

Olbrzymia rura stalowa wystrzeliła w powietrze, oddając się ostro od przyczystego błękitu nieba.

Złowu grupa ludzi, na czele której kroczył doktor Fabrycius wraz z inżynierem Roburem Hallem.

Za nimi miljardery, Mr. Daught z żoną i służący.

I oni znikają, jak gdyby ich ziemia pochłonięła.

Przez ukryte drzwi dostają się do korytarza wyłobionego pod ziemią.

Korytarz ten prowadzi do wielkiej hali stającej punkt oparcia dla owej kolosalnej rury stalowej, spoglądającej wyzywająco w niebo.

Mr. Hall wiedzie całą grupę. Otwiera małe, zasuwane drzwi u podstawy rury i gestem zaprasza swych towarzyszy, aby weszli do wnętrza.

Trochę niepewnie, trochę wahająco idą za inżynierem. Po chwili znajdują się w obszernej sali, w której zmuszeni będą pozostać przez cały czas, dopóki nie znajdą się w swej nowej ojczyźnie — na Marsie.

Pełne podziwu spojrzenia ślizgają się po ścianach, po urządzeniu wygodnym i praktycznym.

Zebrało się razem 12 osób: doktor Fabrycius Hariman, Mr. Daught z małżonką, pokojówka i jego służący Rhy, Robur Hall, inżynier Mac-pati Daught i Mr. Aberdeen, Mr. Francis Root i Ran Voor i dwóch służących.

Robur Hall jest wielce zadowolony. Wszyscy służący, towarzyszący swoim panom — to ludzie silni i zdrowi. Rhy, zaufany dr. Fabrycius sa pracuje za trzech.

Można zatem śmiało wyruszyć w podróż. Robur Hall popisuje się swoim dziełem.

Wnętrze pocisku obejmuje cztery ubikacje. Wielką salę, w której wszyscy mają mieszkać, łazienkę połączoną z kuchnią, kolosalną spiżarnię, przepelnioną zapasami i niewielki gabinet do pracy dla inżyniera.

— Nie tracmy czasu na oglądanie — mówi Robur Hall — mamy dość czasu przed sobą. A teraz pozwolicie państwo, że was na chwile o-puszcze.

Inżynier oddala się do swojej willi, gdzie czeka na niego trzech najteższych wermistrzów których jeszcze zatrzymał.

— Morning! Mr. Stewenson — witają inżyniera — czy zaczynamy?

— Tak jest. Już czas.

(D.C.N.)